

imenovana socijalna zakonodaja je imela ta namen. Vsak obrtnik bode sam priznal, da se z novimi zakoni njegovo stanje ni dosti izboljšalo, v nekaterih ozirih pa še slabšalo. Drugače tudi biti ni moglo, če se je s tem le hotelo narodno vprašanje potisniti v ozadje. Proti narodnim društvom se je v mnogih krajih začel očiten ali pa prikrit boj. Mej sinove jednega naroda se je umetno trosil prepir. S precejšnjo gotovostjo lahko rečemo, da je tisti slovenski list, ki je sokolska društva proglasil za veleizdajska, delal le vladi tlako. Seveda naravnost tega ni povedal. Sploh je vlada vse storila, da bi mej Slovane zasejala narodno mlačnost. Žal, da pri nas Slovencih njeno delo ni ostalo popolnoma brez vspeha. Brez vspeha je pa moralo ostati tako početje na Češkem, kjer je narod bolj zaveden. Vladi je odgovoril na take poskuse s tem, da je poslal radikalnejše može na Dunaj, četudi so celo visoki cerkveni dostojanstveniki bili poklicani, da porabijo svoj vpliv proti Mladočehom. Sedaj se že kaže, da tudi na Moravskem pridobivajo Mladočehi tla in kdo ve, če jih ne pridobe še v Šleziji. Pa tudi na Primorskem je neko radikalno gibanje. Poslanca Spinčič in pa Laginja delata vladi odločno opozicijo. Mi ne odobrujemo mladočeške politike, ali vendar priznati moramo, da je tak razvoj stvari jako naraven.

Kako drugačne bi pa bile razmere danes, da je grof Taaffe se resno lotil izvedenja narodne jednakopravnosti. Da so se na Moravskem in v Šleziji snovale slovanske ljudske in srednje šole in se je češkemu narodu dalo primerno število visocih šol in se tudi odprla vrata češkemu jeziku v urade tudi v Šleziji in na Moravskem, bi bil narod češki spoznal, da sedanja ustava ni tako napačna, če se prav izvaja, in bil bi se sprijaznil ž njo. Želja po obnovljenju češke države bi se bila jela pozabljati. Mladočeške agitacije bi ne bile imele prav nobenega vspeha. Ravno tako bi na slovanskem jugu ne bilo nobenih pomislikov proti sedanji vladi, da se je res strogo ravnala po ustavi.

Če bi bila vlada poleg tega še gledala, da res izboljša stanje kmečkemu in pa obrtnemu stanu, ter bi jo pri njenih socijalnih reformah ne bili vodili le interesi kapitalistov, bi imela danes tudi vse nemške konservativce na svoji strani. Zlasti bi podpora nemških konservativcev bila gotova, da je za vse planinske dežele dovolila le šestletno šolsko dolžnost in se ozirala še na nekatere druge želje nemških konservativcev v šolskem oziru.

Ker Poljaki hodijo s Čehi in konservativci in še sedaj verno podpirajo vlado, bi se vladi nikakor ne bilo za večino bati. Levičarji bi se bili zastonj zaganjali v vlado. Vpor levičarjev bi tudi ne bil že tako hud, ko bi videli, da je vlade resna volja hoditi po strogo ustavni poti. Proti ustavi se je levici boriti že itak težavno, ker jo je sama naredila. Sedaj imajo pa levičarji lepo priložnost za napade proti vladi, ker se pojavljajo v raznih krajih države težnje, ki se ne strinjajo s sedanjo ustavo.

Bodi stvar kakor koli, toliko smemo biti prepričani,

da po sedanji poti grof Taaffe ne bode prišel do trdne večine, posebno, ker se Poljaki nečejo udati, da bi vstopili v kako večino, v kateri bi ne bilo Hohenwartovega kluba. Poljaki nečejo več podati roke levičarjem, da bi utrdili nemško gospodstvo v Avstriji, ker dobro vedo, da bi nemški vpliv slabo vplival tudi na Galicijo. Kako se bode Taaffe pomagal, ne vemo, ali nadejamo se, da bode naposled spoznal, da njegova dosedanja politika ni bila prava, ali bode pa prepustil prostor komu drugemu, da popravlja njegove napake. Naloga naših državnih poslancev na Dunaji pa naj bode, da s svojim in z vplivom svojih zaveznikov skušajo Poljake obdržati na strani Hohenwartovega kluba. Dokler Poljaki ne potegnejo z levičarji, se nam ni ničesa bati, temveč smemo trdno upati, da se izboljšajo razmere za nas, če ne precej, pa polagoma. Pred vsem je pa treba, da vsaj naši državni poslanci ostanejo složni, ker le tako imajo kaj vpliva pri družih strankah. Drugače bi pa njih vpliv bil kmalu popolna ničla.

Združimo se!

Še nam odmeva veličastna pesem: „Bogu bodi čast in slava na visokosti in mir ljudem na zemlji, kateri so blage volje.“ Kdo si ne želi biti blage volje? Letè deležni morejo biti le mirni ljudje. Mir je oznanoval naš Zveličar in prvi njegov pozdrav po ustajenju aposteljnem bil je: „Mir Vam bodi!“ Po vsem svetu razposlal je naš Gospod svoje aposteljne zapovedujoč jim, mir oznanovati. Po tem povelju tudi še dandanes pošiljajo nasledniki aposteljnove svoje duhovne v imenu Jezusa Kristusa do svojih ovčic. Zato pa tudi ni težko spoznati pravega učenca Gospodovega, ker on tudi v resnici mir oznanuje, ker je sam miren in želi sebi in drugim mirnega življenja, ki je podlaga zadovoljnosti in sreči pozemeljski. Kteri tedaj želé mirnega življenja in kteri sovražijo prepir in vse to, kar k prepiru napeljuje, takim z vso odločnostjo kličemo: „Bratje, združimo in zjedini se!“ V združenju in edinosti je moč. Te besede naj veljajo posebno duhovnim gospodom, katerim kliče „Slovenec“ na prvi strani 1. štev. tekočega leta: „Kdor tedaj želi mirnega življenja in kdor se takoj strese, če se kdo njegovi osebi malo prenerahlo približa, takega svarimo z vso odločnostjo, naj se ne združi z nami.“

Ker je večina duhovnikov mirnega značaja in se ogiba nepotrebne prepira, bi bilo umestno, da se združimo vsi duhovnega in posvetnega stanu, ki želimo mirnega življenja. Nikar si ne domišljujmo, da nam brez prepira ni možno živeti. Vsaj tudi vidimo, da naši slovenski sosede kolikor le možno mirno med saboj žive. Ni pa niti dežele niti deželice, kjer bi razsajal tak bratomorni boj, kakor ravno na Kranjskem in to na veselje naših nasprotnikov. Slovenci, mirnega značaja — zdramimo se! Delajmo z vsemi močmi na to, da neha prepir, ki je veri in narodnosti na kvar, ki provzroča, da se nam

posmehujejo naši sovražniki in da zgublamo vpliv, katerega smo si še složnim delovanjem prejšna leta v postavodajalnih zastopih in pri vladi priborili. Ker naše stare „Novice“ najbolj mirno pišejo po geslu svojega ustanovitelja, nepozabnega očeta Bleiweisa: „Vse za vero, dom, cesarja“ in so se že mnogokrat obsojale boj, kateri se strastno bije med slovenskimi brati na Kranjskem, smo preverjeni, da bodo radostno sprejemale spise, katere bo vdihnili krščanska ljubezen, ki ne pozna ne prepira, ne sovraštva. Ker bo tako naše ravnanje strogo po katoliških načelih, opiraje se na mir in ljubezen, ni se bati od nobene strani resnega nasprotnika in z vztrajnim delovanjem v tem zmislu, moramo priti do sloge, katero gotovo vsaki pravi katoliški Slovenec pogreša, in če je ne, mu je prepirla obrt.

Politični pregled.

Nova večina. — Pogajanja o sestavi nove večine so se bila nekoliko pretrgala. V torek se je ministerski svet posvetoval o tej stvari in pogajanja se potem zopet začno. V tem se pa grof Taaffe pogaja s češkimi veleposestniki zastraž nadaljevanja češkonemške sprave, ker levičarji drugače ne marajo pristopiti novi večini. Češki veleposestniki niso sicer proti nadaljevanju češkonemške sprave, ali zahtevajo, da se poprej uredi jezikovno vprašanje tako, da bodeta oba deželna jezika popolnoma enakopravna po vseh krajih na Češkem. Tega pa ravno Nemci ne hote, ker bi radi popolnoma izrinili češčino iz velikega dela češke dežele. Češki veleposestniki najbrž ne odstopijo od svojih pravičnih nazorov in vsled tega se ne bode onemogočilo le nadaljevanje češkonemške sprave, temveč tudi sestava nove večine. Da bi grof Taaffe hotel večino brez čeških veleposestnikov, ni verjetno in je tudi ni lahko dobiti. Če češki veleposestniki ne vstopijo v novo večino, tudi druge frakcije Hohenwartovega kluba ne bodo. Poljakov pa tudi ne veseli podpirati levičarske politike.

Štajerski deželni odbor pripravlja načrt novega deželnega šolskega zakona. Gospodo v Gradci jezi, da se slovenski krajni šolski sveti ustavljajo nameram graških germanizatorjev in da duhovščina se poteguje za pravice slovenskega naroda v krajnih šolskih svetih. Načrt novega šolskega zakona bode pa ponižal krajne šolske svete samo v izvrševalne organe višjih oblastev. Vzel bode jim vse pravice. Vpliv duhovščine v okrajnih šolskih svetih bode pa pomanjšal s tem, da bode število družih zastopnikov nekoliko povečal. Pričakujemo, da novi zakon ne dobi Najvišjega potrjenja, naj ga sklene tudi deželni zbor.

Dalmacija. — Trgovinska zbornica v Spletu je sklenila vpeljati izključno hrvatski uradni jezik. Dosedaj je zbornica poslovala v obeh jezikih. Ker pa njen predsednik ni bil dobro več v hrvaščini, je seveda večina poslovanja bila italijanska. Ko se je sklenilo, da se vpelje izključno hrvatsko uradovanje, je dosedanji predsednik odstopil in izvolili so novega, ki je popolnoma več hrvaščini.

Italija. — Vsled neke interpelacije stavljen v državni zbornici še pred Božičem, prišla je vlada pri rimski banki na sled precejšnji goljufiji. Navedena banka izdala je namreč za 62 milijonov bankovcev več, nego bi jih bila smela. Vsa stvar izročila se je sodišču. Guvernerja in blagajnika banke so zaprli. Likvidacija banke izročila se je nacionalni banki.

Bolgarija. — Knez princ Ferdinand podal se je te dni na Angleško, da se zaroči s princezino Heleno Orleansko.

Francija. — Dne 21. t. m. minolo je sto let, ko je zadnji francoski kralj Ludovik XVI. storil pod guilotino svoj žalostni konec. Monarhisti so ta dan praznovali s primernimi cerkvenimi slovesnostmi. Nemirov ni bilo. — Obravnava pred apelnim sodiščem proti upraviteljem panamske družbe se nadaljuje. Glede ravnatelja Lessepsa se je dognalo, da je bil prisiljen v to, da je dajal za politične namene. Sam ni za se ničesar porabil. Na zahtevo sodišča, je vlada sklenila angleško vlado prositi za izročitev Kornelija Hertza, ki biva sedaj na Angleškem in baje največ podrobnostij ve glede panamske afere. Angleška vlada je prošnji ustregla, vendar pa Hertza ne more izročiti, ker je ravno zelo bolan. Dali so ga pod policijsko nadzorstvo. Z druge strani se zopet poroča, da angleška vlada Hertza prej ne bo izročila, predno se ne prepriča sama o njegovi krivdi. To potrjuje tudi okolščina, ker Hertz ni hotel ubežati, če tudi bi bil to lahko storil. On baje upa z lepa se izmazati iz cele stvari. Najel je najvplivnejše londonske advokate, ki ga naj bi zagovarjali in izrezali iz cele afere. — Glavni oproda grofa de Paris, grof d'Haussenville razvil je te dni v nekem listu program monarhistične stranke, v katerem zahteva, da naj se monarhisti postavijo na čelo javnega gibanja in naj prevzamejo vodstvo. Organizacija za monarhistično propagando je popolnoma pripravljena. Konečno dokazuje, da so monarhisti edini sposobni rešiti sedanjí socijalni red v Franciji.

Srbija. — Boj mej radikalci in liberalci trpi dalje. Obe stranki črnita druga drugo pri narodu le, da bi si za volitve v skupščino, ki se bodo vršile februarja meseca, zagotovili večino. Liberalci očitajo radikalcem celo nelojalnost in sovraštvo do sedaj vladujoče kraljevske hiše Obrenovičeve. V svojih glasilih trdijo, da delajo radikalci propagando za prestolnega pretendenta princa Petra Karadjordjeviča, ki sedaj živi v Črnigori. Liberalna vlada zaprla je že do sto veljavnih radikalcev. — Milan in Natalija, oče in mati sedanjega mladoletnega kralja Aleksandra, ki sta bila, kakor znano, ločena, sta se zopet poravnala. Milan pripeljal se je iz Pariza nalašč zato k Nataliji v Biaritz, jo prosil odpuščenja in predlagal spravo, katero je ona vzprejela. Sin Aleksander se je močno razveselil te sprave, ko je izvedel o nji. Tudi mej narodom, posebno v Belemgradu vzbudila je sprava splošno veselje. Bo li imela ta sprava tudi politične nasledke za Srbijo, učila bo prihodnost.

Rusija. — Car Aleksander III. je na novoletna voščila moskovskega mesta mej drugim rekel: „Bog dal, da bi bilo letošnje leto mirno in v srečo Rusiji!“ Z ozirom na to, da ima tudi trodržavna zveza miroljubne namene, se ni bati vojne. — Ostrowsky, minister državnih posestev (domen), je odstopil, iz česar se sklepa, da namerava vlada to ministerstvo, kot samostojno opustiti in jo združiti z novim ministerstvom za poljedelstvo, ki se ima v kratkem ustanoviti. — Emir iz Bohare, države v Aziji, biva sedaj v Petrogradu. Govori se, da namerava svojo deželo za pet milijonov in letnih 100.000 rubljev prodati Rusiji.

Egipet in Anglija. — Egiptovski podkralj Abbas Paša je ne zmeneč se za Anglijo, popolnoma samovoljno hotel pri svojem ministerstvu napraviti neko premembo. Anglija je po zastopniku proti temu podkraljevemu koraku odločno protestirala in zahtevala, da se prememba v ministerstvu mora sporazumno ž njo izvesti. Podkralj je po daljšem obotavljanji spoznal zahtevo Anglije za opravičeno in se je udal. Egipet je postal po tem dogodku še bolj odvisen od Anglije, nego je bil poprej. V Angliji je ta odločnost Gladstonejeva glede vnanje politike vzbudila splošno priznanje. V Egiptu samem je vsled tega pritiska Anglije na podkralja opazovati neko gibanje mej narodom. Anglija sklenila je svojo vojaško posadko ondi pomnožiti.